Są projekty ustaw dotyczące zmian w organizacji oświaty.

Projekt ustawy Prawo oświatowe oraz Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe opisują zmiany w organizacji oświaty w Polsce, które rozpoczną się już w roku szkolnym 2017/2018. Dotyczą one ustroju szkolnego oraz związanych z tym modyfikacji w organizacji i funkcjonowaniu szkół i placówek oświatowych. Prezentujemy szczegóły projektowanych zmian!

Co się zmieni w systemie edukacji

Projekt ustawy wprowadzającej ustawę – Prawo oświatowe opisuje mechanizmy i tryb wdrażania nowych regulacji zawartych w ustawie – Prawo oświatowe. Przewiduje, że dotychczasowy ustrój szkolny ulegnie przekształceniu. Docelowa struktura szkolnictwa będzie obejmowała:

- 8-letnią szkołę podstawową,
- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,
- 3-letnią branżową szkołę I stopnia,
- 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy,
- 2-letnią branżową szkołę II stopnia,
- szkołę policealną.

Od roku szkolnego 2017/2018 uczniowie kończący klasę VI szkoły podstawowej staną się uczniami VII klasy szkoły podstawowej. Rozpocznie się wygaszanie gimnazjów – nie będzie prowadzona rekrutacja do gimnazjum.

W jaki sposób zostaną przekształcone szkoły podstawowe

W przypadku publicznej szkoły podstawowej prowadzonej przez JST w projekcie założono, że z 1 września 2017 r. dotychczasowa 6-letnia szkoła podstawowa staje się 8-letnią szkołą podstawową. Organ stanowiący JST zobowiązany będzie **do 30 listopada 2017 r.** stwierdzić to

przekształcenie w drodze uchwały. Oznacza to, że z 1 września 2017 r. uczniowie, nauczyciele i pracownicy dotychczasowej szkoły podstawowej stają się uczniami, nauczycielami i innymi pracownikami 8-letniej szkoły podstawowej.

Natomiast w przypadku dotychczasowej 6-letniej publicznej szkoły podstawowej prowadzonej przez osobę prawną niebędącą JST lub osobę fizyczną przyjęto analogicznie, że szkoła ta z 1 września 2017 r. może stać się 8-letnią szkołą podstawową, o ile osoba prowadząca szkołę:

- do 31 stycznia 2017 r. nie poinformuje organu JST, który wydał zezwolenie na założenie szkoły, o zamiarze likwidacji oraz
- do 30 czerwca 2017 r. przedłoży właściwemu organowi dokumenty określone w art. 138 ust. 1 projektowanej ustawy (przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe).

Przepisami objęto również szkoły niepubliczne – w przypadku szkoły podstawowej proponowane w niniejszym projekcie przepisy wprowadzają uproszczony tryb obejmujący jedynie uaktualnienie danych zawartych w ewidencji prowadzonej przez właściwą JST i tym samym umożliwiają kontynuowanie działalności przez szkołę w ramach nowego ustroju. Dalsze prowadzenie 8-letniej szkoły podstawowej uzyska każdy dotychczasowy organ prowadzący, który przedstawi **do 30 czerwca 2017 r.** dokumenty niezbędne dla zachowania aktualności i ciągłości ewidencji samorządowej.

W przypadku niepublicznych gimnazjów będzie istniała możliwość bezpośredniego przekształcenia gimnazjum w 8-letnią szkołę podstawową lub włączenia gimnazjum do 8-letniej szkoły podstawowej. Wymagane będzie złożenie wniosku o zmianę wpisu do ewidencji szkół niepublicznych. Projekt dopuszcza trzy terminy złożenia dokumentów dotyczących przekształcenia niepublicznego gimnazjum w 8-letnią szkołę podstawową, do:

- 30 czerwca 2017 r. (w przypadku planowanego rozpoczęcia kształcenia w klasie I szkoły podstawowej od roku szkolnego 2017/2018),
- 31 stycznia 2018 r. (w przypadku planowanego rozpoczęcia kształcenia w klasie I szkoły podstawowej od roku szkolnego 2018/2019),
- 31 stycznia 2019 r. (w przypadku planowanego rozpoczęcia kształcenia w klasie I szkoły podstawowej od roku szkolnego 2019/2020).

Wygaszanie gimnazjów

Na rok szkolny 2017/2018 nie będzie przeprowadzana rekrutacja do klasy I gimnazjum, a w następnych latach zostaną zlikwidowane kolejne klasy dotychczasowego gimnazjum. Wygaszanie gimnazjum może być realizowane w różnych wariantach, poprzez:

- przekształcenie dotychczasowego gimnazjum w 8-letnią szkołę podstawową lub
- włączenie gimnazjum do 8-letniej szkoły podstawowej,
- przekształcenie gimnazjum w liceum ogólnokształcące albo technikum,
- włączenie gimnazjum do liceum ogólnokształcącego albo technikum,
- przekształcenie dotychczasowego gimnazjum w branżową szkołę I stopnia lub włączenie gimnazjum do branżowej szkoły I stopnia.

Decyzja co do formy i czasu przekształcenia gimnazjum albo jego włączenia do innej szkoły należy do kompetencji odpowiednio organu stanowiącego JST prowadzącego gimnazjum, osoby prawnej niebędącej JST lub osoby fizycznej prowadzącej dotychczasowe publiczne lub niepubliczne gimnazjum.

Z dniem 1 września 2017 r. zespół szkół, w skład którego wchodzi dotychczasowa 6-letnia szkoła podstawowa i dotychczasowe gimnazjum, stanie się 8-letnią szkołą podstawową. W roku szkolnym odpowiednio 2017/2018 i 2018/2019 w przekształconej szkole podstawowej, prowadzone będą także klasy dotychczasowego gimnazjum, aż do czasu wygaszenia kształcenia.

Co z uczniami, którzy nie będą promowani

Projekt określa rozwiązania dla niepromowanych uczniów gimnazjów:

- uczeń klasy I gimnazjum, który w roku szkolnym 2016/2017 nie otrzyma promocji do klasy II – 1 września 2017 r. stanie się uczniem klasy VII szkoły podstawowej,
- uczeń klasy II gimnazjum, który w roku szkolnym 2017/2018 nie otrzyma promocji do klasy III – 1 września 2018 r. stanie się uczniem klasy VIII szkoły podstawowej,
- uczeń klasy III gimnazjum, który w roku szkolnym 2018/2019 nie ukończy tej szkoły – 1 września 2019 r. stanie się uczniem klasy VIII szkoły podstawowej.

Jak będą przekształcane licea ogólnokształcące

Od 1 września 2019 r. dotychczasowe liceum stanie się 4-letnim liceum ogólnokształcącym. Natomiast od 1 września 2020 r. rozpocznie się stopniowe wygaszanie 3-letniego liceum ogólnokształcącego. Na rok szkolny 2020/2021 nie będzie prowadzone już postępowanie rekrutacyjne do klasy I dotychczasowego 3-letniego liceum ogólnokształcącego.

Natomiast do czasu ukończenia cyklu kształcenia, czyli do 31 sierpnia 2022 r. w oddziałach dotychczasowego 3-letniego liceum uczyć się będą ostatni absolwenci wygaszonego gimnazjum. W latach szkolnych 2019/2020–2021/2022 w 4-letnim liceum ogólnokształcącym będą prowadzone klasy dotychczasowego 3-letniego liceum ogólnokształcącego.

Przekształcenie szkół zawodowych w szkoły branżowe I stopnia…

Projekt przewiduje przekształcenie od 1 września 2017 r. dotychczasowej 3-letniej zasadniczej szkoły zawodowej w 3-letnią branżową szkołę I stopnia. Już na rok szkolny 2017/2018 nie będzie prowadzona rekrutacja do klas pierwszych 3-letnich zasadniczych szkół zawodowych. Będzie za to prowadzona rekrutacja kandydatów do klasy I branżowej szkoły I stopnia.

Na lata szkolne 2017/2018–2019/2020 do branżowej szkoły I stopnia będzie przeprowadzana rekrutacja absolwentów gimnazjum, od roku szkolnego 2019/2020 przeprowadzana będzie rekrutacja absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej.

W roku szkolnym 2017/2018 kształcenie w branżowej szkole I stopnia będzie odbywało się w zawodach ustalonych dla przekształcanej zasadniczej szkoły zawodowej. Uczniowie dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej, którzy nie uzyskają promocji do klasy programowo wyższej, będą kontynuowali naukę w odpowiedniej klasie branżowej szkoły I stopnia.

W okresie przejściowym (lata szkolne 2017/2018 i 2018/2019) branżowe szkoły I stopnia będą prowadziły klasy dotychczasowej 3-letniej zasadniczej szkoły zawodowej (odpowiednio klasy II i III). Do klas tych będą miały zastosowanie przepisy dotyczące dotychczasowych zasadniczych

szkół zawodowych, a co za tym idzie uczniowie tych klas otrzymają świadectwa i dyplomy ustalone dla dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej.

… i szkoły branżowe II stopnia

Pierwsi absolwenci ukończą branżową szkołę I stopnia w 2020 r., w związku z tym, utworzenie branżowej szkoły II stopnia nastąpi 1 września 2020 r., a pierwsza rekrutacja kandydatów zostanie przeprowadzona na rok szkolny 2020/2021.

Przekształcenie technikum

Dotychczasowe 4-letnie technikum od 1 września 2019 r. zostanie przekształcone w 5-letnie technikum. Do roku 2019/2020 prowadzona będzie rekrutacja do dotychczasowego 4-letniego technikum (dla absolwentów gimnazjum), natomiast na rok szkolny 2019/2020 i późniejsze lata rekrutacja będzie prowadzona do 5-letniego technikum (dla absolwentów ośmioletniej szkoły podstawowej). Od września 2020 r. nastąpi likwidacja klasy I 4-letniego technikum, a w następnych latach kolejnych klas.

4 ważne informacje dotyczące statutów szkół

W związku z projektowanymi zmianami wprowadzone zostały przepisy przejściowe, które pozwolą na dokonanie pożądanych zmian w odpowiednim czasie, w zakresie obecnie funkcjonujących szkół oraz ich statutów. Według zaproponowanych rozwiązań:

1) statuty dotychczasowych szkół podstawowych, szkół specjalnych przysposabiających do pracy, szkół policealnych i gimnazjów, zachowują moc do dnia wejścia w życie statutów wydanych na podstawie ustawy – Prawo oświatowe, nie później jednak niż do 30 listopada 2017 r.,

2) statuty dotychczasowych liceów ogólnokształcących i techników zachowują moc do dnia

wejścia w życie statutów wydanych na podstawie ustawy – Prawo oświatowe, nie później jednak niż do 30 listopada 2019 r.,

3) statuty dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych zachowują moc nie później niż do 30 listopada 2017 r.,

4) branżowe szkoły I stopnia utworzone zgodnie z art. 225 projektu ustawy uchwalą statuty do 30 listopada 2017 r.

Kiedy zostanie wprowadzony egzamin 8-klasisty

Od roku szkolnego 2018/2019 planowany jest pierwszy egzamin dla 8-klasisty w ostatniej klasie szkoły podstawowej. Będzie to obowiązkowy egzamin zewnętrzny, przeprowadzany na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Egzamin składać się będzie z dwóch części: testowej oraz opisowej, i będzie obejmował przedmioty:

- język polski,
- matematykę,
- historię,
- język obcy nowożytny.

Wyniki uzyskane na egzaminie określą poziom kompetencji uczniów kończących szkołę podstawową. Nie będą miały jednak wpływu na ukończenie szkoły, ale będą stanowiły jedno z kryteriów rekrutacji do szkół ponadpodstawowych.

Nowe regulacje dotyczące działalności innowacyjnej w szkole

Zmiany w działalności innowacyjnej określać będą konieczność zapewnienia przez system oświaty kształtowania u uczniów postaw przedsiębiorczości i kreatywności, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu gospodarczym. Możliwe będzie to przez stosowanie w procesie kształcenia innowacyjnych rozwiązań programowych organizacyjnych lub metodycznych.

Zniesiona zostanie konieczność zgłaszania innowacji pedagogicznej kuratorowi oświaty i organowi prowadzącemu oraz wymagania formalne warunkujące rozpoczęcie działalności innowacyjnej w szkole lub placówce.

Rekrutacja do szkół i przedszkoli – również na nowych zasadach

Nowe założenia dotyczące rekrutacji do placówek oświatowych określają one m.in.:

- kryteria rekrutacji do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego, oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych, publicznych szkół i placówek, w tym wskazania grup kandydatów o szczególnym statusie uprzywilejowania, ze względu na sytuację osobistą lub rodzinną albo szczególne zdolności czy osiągnięcia,
- zasad przeprowadzania rekrutacji do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego, oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych, publicznych szkół i placówek, w szczególności wskazania hierarchii poszczególnych kryteriów,
- procedury przeprowadzania rekrutacji, w tym procedury odwoławczej w przypadku odmowy przyjęcia kandydata do publicznego przedszkola, publicznej innej formy wychowania przedszkolnego, oddziału przedszkolnego w publicznej szkole podstawowej, publicznej szkoły czy placówki oraz zasad ujawniania i przetwarzania danych osobowych uczestników procesu rekrutacji.

W projekcie ustawy znalazły się również zapisy dotyczące m.in.:

- rekrutacji do publicznych szkół sportowych i publicznych szkół mistrzostwa sportowego,
- rekrutacji do publicznych oddziałów dwujęzycznych w publicznych szkołach ogólnodostępnych,
- rekrutacji do publicznych oddziałów międzynarodowych.

W zakresie rekrutacji do publicznych przeszkoli i publicznych innych form wychowania przedszkolnego nie przewiduje się żadnych zmian. Dodano jednak, że postępowanie rekrutacyjne odbywa się również do oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych. Dotychczas nie było takiej regulacji.

Jakie zmiany w kształceniu specjalnym

Projektowane regulacje przewidują zmiany porządkujące polegające na wskazaniu, że system oświaty obejmuje również przedszkola z oddziałami specjalnymi, przedszkola integracyjne oraz szkoły podstawowe i ponadpodstawowe z oddziałami specjalnymi.

Proponowane jest również doprecyzowanie przepisów, z których wynika, że zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka organizowane są w publicznych i niepublicznych jednostkach systemu oświaty: przedszkolach, szkołach podstawowych, innych formach wychowania przedszkolnego, specjalnych ośrodkach wychowawczych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych.

Zmianie uległa również delegacja ustawowa dotycząca wydawania orzeczeń i opinii przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, zgodnie z którą w rozporządzeniu zostanie określony także wzór opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka. Rozporządzenie to powinno uwzględniać jak najpełniejszą realizację potrzeb dziecka lub ucznia, a także zapewnić możliwość dostosowania odpowiednio działań w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, form wychowania przygotowania przedszkolnego oraz form kształcenia do aktualnych możliwości psychofizycznych dziecka lub ucznia. Zrezygnowano natomiast ze wskazania szczegółowych zasad kierowania dzieci i młodzieży do kształcenia specjalnego, indywidualnego rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania.

Doradztwo zawodowe na nowych warunkach

W projekcie ustawy wskazano zajęcia realizujące treści z zakresu doradztwa zawodowego, jako jedną z form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. W nowym rozporządzeniu określone zostaną warunki i sposoby oraz wymagania w zakresie przygotowania osób realizujących doradztwo zawodowe w szkołach i placówkach, uwzględniając rolę doradztwa

zawodowego we wspieraniu uczniów i słuchaczy w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Z uwagi na trwające w projekcie pozakonkursowym prace nad opracowywaniem szczegółowych zmian w zakresie doradztwa zawodowego, zakłada się, że rozporządzenie to zostanie wydane nie później niż do 1 września 2018 r. Od 1 września 2017 r. realizacja treści programowych z zakresu doradztwa będzie odbywała się na dotychczasowych zasadach.

Pozostałe zmiany wzmacniające nowy system szkolnictwa

W wyniku zmian struktury szkolnictwa projekty przewidują również m.in.:

- możliwość tworzenia oddziału dwujęzycznego w szkole podstawowej,
- zmiany w podstawach programowych i ramowych planach nauczania,
- zmiany w sprawowaniu i organizacji nadzoru pedagogicznego i wzmocnienia jego funkcji wspomagającej,
- wzmocnienie roli nadzoru pedagogicznego nad niepublicznymi placówkami systemu oświaty,
- połączenie programu wychowawczo-profilaktycznego, który połączy dotychczas odrębnie opracowywane programy: w jeden spójny dokument zawierający działania wychowawcze i profilaktyczne,
- zachowanie liczby godzin wychowania fizycznego – dla uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych w wymiarze 4 godzin lekcyjnych w ciągu tygodnia, a dla uczniów szkół ponadpodstawowych – 3 godziny lekcyjne,
- zmiany dotyczące szkół i placówek niepublicznych,
- zmiany w wychowaniu przedszkolnym – proponuje się pozostawienie w systemie oświaty oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych,
- wprowadzenie przepisów określających obowiązek zawarcia w statucie szkoły sposobu organizacji i realizacji zadań z zakresu wolontariatu,
- nowe regulacje dostosowujące rozwiązania systemu oświaty do specyfiki szkolnictwa artystycznego.

Ważne daty dotyczące zmian:

- w roku szkolnym 2018/2019 ostatni rocznik dzieci klas III ukończy gimnazjum,
- od 1 września 2019 r. w ustroju szkolnym nie będą funkcjonować gimnazja,

- od 1 września 2017 r. planowane jest wprowadzenie branżowej szkoły I stopnia, w miejsce zasadniczej szkoły zawodowej,
- od roku szkolnego 2020/2021 planowane jest wprowadzenie branżowej szkoły II stopnia dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia,
- zmiany w liceach ogólnokształcących i technikach rozpoczną się od roku szkolnego 2019/2020, a zakończą w roku szkolnym 2023/2024,
- w roku szkolnym 2019/2020 w klasach I liceów ogólnokształcących, techników i branżowych szkół I stopnia edukację rozpoczną dzieci kończące klasę III gimnazjum i dzieci kończące klasę VIII szkoły podstawowej. Dzieci kończące gimnazjum będą kształciły się w 3-letnich liceach ogólnokształcących i 4-letnich technikach, natomiast dzieci kończące VIII klasę szkoły podstawowej rozpoczną naukę w 4-letnim liceum lub 5-letnim technikum. Uczniowie będą mogli także kontynuować naukę w I klasie branżowej szkoły I stopnia.

Źródło:

- Projekt ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (projekt z 16 września 2016 r., skierowany do konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych).

- Projekt ustawy – Prawo oświatowe (projekt z 16 września 2016 r., skierowany do konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych).
- Strona internetowa Ministerstwa Edukacji Narodowej: www.men.gov.pl .

Opracowanie: Monika Fidler